

Parter

Arbetsgivarsidan: Arbetsgivarverket

Arbetstagersidan: OFR:s förbundsområden inom det statliga förhandlings-
området sammantagna
Saco-S
Seko, Service- och kommunikationsfacket

PSA - Avtal om ersättning vid personskada

1. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde m.m.

1 §

Detta avtal gäller för anställda hos arbetsgivare¹ inom det statliga avtalsområdet².

Avtalet gäller dock inte³

1. arbetstagare som är lokalanställda utom riket,
2. arbetstagare med stationering utomlands som under utlandsstationeringen inte är försäkrad för arbetsskada enligt Socialförsäkringsbalken (2010:110, SFB).

Av Arbetsgivarverkets beslut om utövande av arbetsgivarens befogenheter enligt avtalet framgår vem som avses som arbetsgivare i avtalet.

---

¹ Avtalet gäller inte för anställda inom Stiftelsen Skansen, Stiftelsen föremålsvård i Kiruna eller Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet (förhandlingsprotokoll 2008- 04-16)

² Av underbilaga 1 framgår sådana icke-obligatoriska medlemmar som 2015-09-09 genom medlemskap i arbetsgivarverket är anslutna till tillämpningen av detta avtal.

³ Ändrad enligt bilaga 2 till förhandlingsprotokoll 2013-10-15, med ikraftträdande 2013-11-01.

2. Arbetskada

2 §

Om en arbetstagare drabbas av personskada som är att anse som arbetskada har han/hon rätt till ersättning på sätt som anges nedan. En arbetskada anses ha uppkommit om övervägande skäl talar för det. Med arbetskada avses i avtalet:

Arbetsolycksfall

Skada som en arbetstagare har ådragit sig till följd av olycksfall i arbetet.

Arbetssjukdom

Skada som en arbetstagare har ådragit sig genom annan skadlig inverkan i arbetet enligt SFB. Arbetssjukdom anses ha inträffat den dag skadan visade sig.

Som arbetskada anses inte en skada av psykisk eller psykosomatisk natur som är en följd av en företagsnedläggelse, bristande uppskattning av den försäkrades arbetsinsatser, vantrivsel med arbetsuppgifter eller arbetskamrater eller därmed jämförliga förhållanden.

Färdolycksfall

Skada som en arbetstagare ådragit sig vid olycksfall under färd till eller från arbetsstället, om färden föranleddes av och stod i nära samband med arbetet. Färdolycksfall som täcks av trafikskadelagen berättigar dock ej till ersättning enligt detta avtal.

Vålds- eller misshandelsfall

Skada som har föranletts av våld eller misshandel av fysisk eller psykisk art som en arbetstagare har utsatts för i eller utanför arbetet på grund av sin anställning. Om vålds- eller misshandelsfallet skett utanför arbetet ska skadan anses vara orsakad av de angivna omständigheterna om inte betydligt starkare skäl talar emot det.

Smittskada

Har en skada som beror på annat än olycksfall framkallats av smitta, anses den som arbetskada i den mån regeringen föreskriver det.

Särskild utlandsskada

Har en arbetstagare under tjänstgöring i utlandet i annat fall än som avses ovan drabbats av skada till följd av olycksfall eller sjukdom, skall skadan anses som arbetskada enligt avtalet. Som villkor gäller att skadan kan antas vara orsakad av

1. miljöfaktorer som klart avviker från vad som förekommer i Sverige eller
2. sådana speciella risker under utlandsvistelsen som arbetstagaren inte rimligen har kunnat undvika.

Hemskada

Skada som har drabbat en arbetstagare som är anställd för att utföra arbete i sitt hem. Skadan ska ha ett direkt samband med användning av arbetsmaskiner eller arbetsmaterial som tillhandahållits av arbetsgivaren eller uppenbarligen uppkommit vid utförande av arbetsmoment i hemarbetet.

3 §⁴

Arbetsolycksfall och färdolycksfall ger rätt till ersättning om olycksfallet har medfört nedsatt arbetsförmåga eller medfört bestående invaliditet.

Arbetsjukdom ger rätt till ersättning om sjukdomen kvarstår sedan 180 dagar har förflutit från den dag då den visade sig och antingen har förklarats vara arbets-skada enligt SFB eller finns upptagen i förteckningen i Tabell 1 till ILO-konventionen (nr 121) angående förmåner vid yrkesskada.

Särskild utlandsskada eller hemskada ger rätt till ersättning om skadan kvarstår sedan 180 dagar har förflutit från den dag då den inträffade eller visade sig.

3. Ersättningar

Ersättning under akut sjukdomstid

4 §⁵

Ersättning för inkomstförlust

Vid arbetsoförmåga till följd av arbetsolycksfall – dock ej färdolycksfall – lämnas ersättning under sjuklönetid och sjukpenningtid för inkomstförlust enligt följande:

den första sjukdagen (karensdagen)	hela inkomstförlusten
dag 2–14	20 procent av arbetstagarens sjukpenninggrundande inkomst (SGI) enligt SFB
dag 15–90	10 procent av arbetstagarens SGI
dag 91–	20 procent av arbetstagarens SGI
När sjukpenning utges med 75 procent av arbetstagarens SGI	25 procent av SGI oavsett dag i sjukperioden

För lönedelar över 8,0⁶ prisbasbelopp lämnas ersättning för hela inkomstförlusten.

Ersättning lämnas även för hela inkomstförlusten under tid med sjukersättning eller aktivitetsersättning, dock ej för tid under vilken livränta enligt SFB utges. Om

⁴ Ändrad genom förhandlingsprotokoll 2018-03-21, med ikraftträdande 2017-10-01.

⁵ Ändrad genom protokoll 2018-03-21. Bestämmelsen gäller för arbetsolycksfall som inträffat fr.o.m. den 1 oktober 2017. För sådana arbetsskador som inträffat före detta datum gäller tidigare bestämmelser.

⁶ Gäller fr.o.m. den 1 juli 2018. Före detta datum gäller tidigare bestämmelser.

ersättning enligt avtalet har lämnats och livränta enligt SFB senare utges för samma tid skall PSA-ersättningen till den del den motsvaras av SFB-ersättningen omgående återbetalas.

Om en arbetstagare blir arbetsoförmögen på grund av vålds- eller misshandelsfall, eller i vissa andra skadefall där likartade omständigheter föreligger, utges ersättning för hela inkomstförlusten.

5 §

Ersättning för sjukvårdskostnader och andra kostnader

Är den skadade berättigad till ersättning enligt 3 § bestäms ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler för läkar- och sjukvårdskostnader som arbetsskadan har medfört. Likaså ersätts kostnader för skadade kläder, glasögon, hörapparater, proteser och dylikt.

Oaktat bestämmelserna i 3 § första stycket lämnas även ersättning om skadan föranlett läkarbesök eller kan styrkas på annat sätt.

6 §

Ersättning för fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk)

Om en arbetsskada (ej arbetssjukdom) har förorsakat sjukledighet under sammanlagt mer än 30 dagar utges ersättning för fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk). Vid arbetssjukdom lämnas ersättning enligt 11 §⁷.

Om det fysiska och psykiska lidandet (sveda och värk) på grund av skadans art har varit svår kan dock ersättning utges från första dagen.

Om särskilda skäl föreligger får arbetsgivaren utge ersättning för fysiskt och psykiskt lidande (sveda och värk) även för tid då villkoren i första stycket inte är uppfyllda.

Ersättningens storlek bestäms enligt skadeståndsrättsliga regler. Ersättningen utges när det akuta sjukdomstillståndet har upphört om inte arbetsgivaren bestämmer något annat.

---

⁷ Ändrad genom protokoll 2018-03-21. Bestämmelsen gäller fr.o.m. den 1 oktober 2017. För arbetssjukdomar som godkänts av Försäkringskassan före den 1 oktober 2017 eller då AFA före detta datum godkänt arbetssjukdom utifrån ILO-konventionens tabell 1 gäller tidigare bestämmelser.

Ersättning vid invaliditet

7 §

Ersättning för inkomstförlust

Om vid bestående invaliditet en framtida förlust av inkomst genom arbete kan antas uppkomma utges ersättning för denna i form av livränta. Som villkor gäller att förlusten inte ersätts genom livränta enligt SFB eller på annat sätt.

För lönedelar under 7,5 prisbasbelopp utges livränta endast om förlusten av arbetsinkomsten är mindre än en femtondel av arbetsinkomsten under 7,5 prisbasbelopp. En förlust som överstiger en femtondel av arbetsinkomsten under 7,5 prisbasbelopp ersätts dock om den till följd av vad som följer av reglerna om beräkning av livränta enligt SFB, understiger en femtondel enligt samma lag⁸.

Livräntan beräknas med hänsyn till den bestående nedsättningen av arbetstagarens förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete. Beräkningen skall ske med beaktande av vad som rimligen kan begäras av arbetstagaren med hänsyn till arbetsskadan, hans/hennes utbildning och tidigare verksamhet samt ålder, bosättningsförhållanden och andra sådana omständigheter.

Fr.o.m. den månad då arbetstagaren fyller 65 år minskas livräntan till hälften.

Livräntan anknyts till prisbasbeloppet enligt SFB och omräknas vid ändring av detta.

Om det finns skäl för det får arbetsgivaren besluta att arbetstagaren i stället för livränta skall få ett engångsbelopp som motsvarar det kapitaliserade värdet av livräntan. Engångsbeloppet fastställs enligt särskilda bestämmelser för kapitalisering av livränta.

8 §

Ersättning för fysisk och psykiskt lidande av bestående art (lyte eller annat stadigvarande men)

Ersättning för fysiskt och psykiskt lidande av bestående art (lyte eller annat stadigvarande men) bestäms enligt skadeståndsrättsliga regler. Ersättningen lämnas när det fysiska och psykiska lidandet kan förutses bli bestående för framtiden, dock tidigast då den akuta sjukdomstiden upphört.

9 §

Ersättning för sjukvårdskostnad och andra kostnader

Ersättning för sjukvårdskostnad och andra kostnader utges enligt skadeståndsrättsliga regler.

---

⁸ Ändrad genom bilaga 3 till RALS 2010-2012 samt RALS 2010-T, med ikraftträdande 2011-01-01.

10 §**Ersättning för särskilda olägenheter**

Ersättning för särskilda olägenheter till följd av skadan bestäms enligt skadeståndsrättsliga regler.

Ersättning vid arbetssjukdom, under akut sjukdomstid**11 §⁹**

Vid arbetsoförmåga till följd av arbetssjukdom som uppkommit under anställning hos en arbetsgivare, som är ansluten till PSA-avtalet eller som tecknat TFA- eller TFA-KL-försäkring, är den skadade berättigad till ersättning för inkomstförlust och ersättning för fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk) enligt skadeståndsrättsliga regler. Förutsättningen är att arbetssjukdomen har bedömts som en arbetsskada enligt 2 § och berättigar till ersättning enligt 3 §.

Ersättning för rehabilitering**12 §**

Ersättning kan utges för skäligen kostnader som en arbetstagare har i samband med erforderlig rehabilitering.

Ersättning vid dödsfall**13 §**

Rätt till ersättning för arbetsskada som lett till dödsfall samt ersättningens storlek bestäms enligt skadeståndsrättsliga regler.

Efterskydd**14 §**

Rätt till ersättning enligt avtalet finns även om anställningen har upphört när skadan visade sig.

15 §

För en arbetstagare som, i samband med att han/hon sägs upp på grund av arbetsbrist eller när han/hon i samband med en omlokalisering väljer att inte följa med till den nya orten, övergår till en anställning i vilken det inte finns någon jämförlig rätt till ersättning vid personskada (TFA eller motsvarande) skall följande gälla.

Drabbas arbetstagaren inom fem år räknat från övergången av en arbetsskada i den nya anställningen skall detta avtal äga tillämpning med avseende på den skadan.

---

⁹ Ändrad genom protokoll 2018-03-21. Bestämmelsen gäller fr.o.m. 1 oktober 2017. För arbetssjukdomar som godkänts av Försäkringskassan före den 1 oktober 2017 eller då AFA före detta datum godkänt arbetssjukdom utifrån ILO-konventionens tabell 1 gäller tidigare bestämmelser.

4.Allmänna bestämmelser

16 §

Fråga om ersättning enligt detta avtal prövas efter framställning från den skadade eller någon annan som kan vara ersättningsberättigad.

17 §

En arbetstagare får inte genom överlåtelse, pantsättning eller på annat sätt förfoga över sin rätt enligt detta avtal.

Samordning med annan ersättning m.m.

18 §

Arbetstagaren eller annan ersättningsberättigad äger ej rätt till ersättning enligt ovanstående bestämmelser i den mån ersättning kan utges från stat, kommun, försäkringsanstalt, arbetsgivare eller annan i form av periodisk ersättning eller i form av ersättning avseende kostnader, fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk) eller av bestående art (lyte eller annat stadigvarande men) eller särskilda olägenheter till följd av skadan.

Första stycket gäller inte i fråga om sådan ersättning för vilken arbetsgivaren har rätt till återkrav.

Om det inte föreligger skyldighet att erlagga inkomstskatt – helt eller delvis – på sådan förmån som avses i första stycket, skall hänsyn tas till detta vid samordningen.

19 §

Vid tillämpningen av det som sägs i 18 § första stycket skall hänsyn inte tas till ersättning som utgår på grund av försäkring som har tecknats och i sin helhet betalas av arbetstagaren eller den arbetstagarorganisation som han/ hon tillhör, såvida det inte är fråga om ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler eller ersättning för kostnader.

Undantag från avtalet

20 §

Avtalet gäller inte om riket befinner sig i krig.

Om dröjsmål med utredning rörande skadefall eller med utbetalning uppstår genom övergripande myndighetsåtgärd, krigshandling, strejk, lockout, bojkott, blockad eller liknande är arbetsgivaren inte ansvarig för den förlust som härigenom kan uppkomma för den som har rätt till ersättning.

21 §

Om arbetstagaren uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet har medverkat till skadan jämkas ersättningen. Ersättning till förare som har gjort sig skyldig till

rattfylleri enligt lagen om straff för vissa trafikbrott jämkas också, om föraren därvid genom vårdslöshet medverkat till skadan. Om en personskada har lett till döden, kan ersättning till efterlevande också jämkas, om den avlidne uppsåtligen har medverkat till dödsfallet. Jämkning av ersättningen skall ske efter vad som är skäligt med hänsyn till den skadades medverkan och omständigheterna i övrigt.

Skadeståndstalan

22 §¹⁰

Den som omfattas av avtalet får inte föra skadeståndstalan mot den egna arbetsgivaren eller en annan arbetsgivare som avses i avtalet eller mot arbetsgivare som har tecknat TFA- eller TFA-KL-försäkring. Inte heller får skadeståndstalan föras mot någon arbetstagare hos en sådan arbetsgivare med anledning av skada eller dödsfall som avses i avtalet.

Preskriptionstider

23 §

Ansökan om ersättning enligt detta avtal skall göras

inom tio år beträffande	ideell ersättning (6, 8 och 10 §§) från den dag då fordringen tidigast kunde göras gällande
inom sex år beträffande	inkomstersättning och ersättning till efterlevande från den dag ersättningen avser, begravningskostnad från dagen för dödsfallet, annan ersättning från den dag då arbetstagaren har erlagt belopp för vilket ersättning begärs.

Om ansökan görs vid en senare tidpunkt än vad som anges ovan är rätten till ersättning förlorad. Rätt till inkomstersättning och ersättning till efterlevande föreligger dock från den dag som inföll sex år före anmälningdagen.

Ränta och lägsta ersättningsbelopp

24 §

På ersättningsbelopp utgår i förekommande fall ränta enligt räntelagen.

---

¹⁰ Ändrad genom protokoll 2018-03-21. Bestämmelsen gäller fr.o.m. 1 oktober 2017. För arbetsjukdomar som godkänts av Försäkringskassan före den 1 oktober 2017 eller då AFA före detta datum godkänt arbetssjukdom utifrån ILO-konventionens tabell 1 gäller tidigare bestämmelser.

Skadeersättningar enligt 5 § inklusive dröjsmålsränta ersätts endast till den del beloppet överstiger 100 kronor¹¹.

Andra stycket gäller inte för skadefall som har godkänts enligt 11 §. Det gäller inte heller för vålds- eller misshandelsfall enligt 2 §.

Twister m.m.

25 §

Twist rörande frågor som avses i detta avtal skall inte handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister utan i stället avgöras genom skiljedom av skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor som parterna tidigare har inrättat.

Beslut som rör frågor som avses i detta avtal får överklagas endast av den som beslutet rör. Vill någon överklaga ett beslut hos skiljenämnden skall han/hon inom två månader från den dag han/hon fick del av beslutet skriftligen lämna skiljenämnden uppgift om den eller de frågor som han/hon begär skiljedom i. Gör han/hon inte detta har han/hon förlorat rätten att överklaga.

En avtalspart får hos skiljenämnden väcka talan endast i en sådan tvist som inte avser visst anspråk. Innan så sker skall avtalsparten påkalla central tvisteförhandling enligt huvudavtalet.

Skiljedom skall meddelas inom ett år från det att skiljeförfarandet har begärts.

5. Skadereglering m.m.

PSA-nämnden

26 §

En av parterna inrättad nämnd, PSA-nämnden, skall pröva frågor om personska- deersättning enligt detta avtal. Nämnden har sex ledamöter, varav tre utses av Ar- betsgivarverket och en av varje arbetstagarpart. En av arbetsgivarledamöterna skall vara ordförande och en av arbetstagarledamöterna skall vara vice ordförande i nämnden. För varje ledamot skall utses en personlig suppleant. Ersättning till le- damöter och suppleanter bestäms av parterna i särskild ordning.

PSA-nämnden är beslutsför när tre eller två ledamöter från såväl arbetsgivar- som arbetstagersidan är närvarande, bland dem ordföranden eller vice ordföranden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Ärenden avgörs efter föredragning. Om ett ärende är så brådskande att nämnden inte hinner sammanträda för att be- handla det, får ärendet avgöras genom meddelanden mellan ordföranden och minst så många ledamöter som krävs för beslutsförhet.

---

¹¹ Ändrat genom förhandlingsprotokoll 2007-11-07, med ikraftträdande 2008-01-01.

PSA-nämnden kan i arbetsordning eller i särskilda beslut lämna över till ordföranden eller till AFA Trygghetsförsäkring (jfr 27 § nedan) att på nämndens vägnar avgöra ärenden som är av det slaget att de inte behöver prövas av nämnden. Sådana avgöranden skall anmälas till nämnden. Arbetsordning eller särskilda beslut anger om ärendet därvid behöver föredras.

PSA-nämnden kan ge den som kan lämna upplysningar i ett ärende tillfälle att närvara vid sammanträde, dock inte när nämnden skall fatta beslut.

PSA-nämnden skall underrätta den arbetsgivare där den berörde arbetstagaren är eller senast har varit anställd om sina beslut och, ifall beslutet rör personskadeersättning, underrätta Statens tjänstepensionsverk (SPV).

Administration och finansiering

27 §

Parterna har i särskild överenskommelse (förhandlingsprotokoll 2000-03-31) avtalat att parterna genom PSA-nämnden skall anlita AFA Trygghetsförsäkring vid regleringen av personskadeärenden enligt detta avtal.

Parterna skall genom PSA-nämnden överenskomma med AFA Trygghetsförsäkring om formerna för hantering av personskadeärenden liksom om ersättning till AFA Trygghetsförsäkring för dess administrationskostnader.

Parterna kan genom PSA-nämnden överenskomma med parter inom avtalsområdet som står det statliga avtalsområdet nära och som har träffat kollektivavtal om personskadereglering enligt PSA att nämnden prövar deras personskadeärenden¹².

Vid beslut om överenskommelser enligt denna paragraf är nämnden beslutsförd endast om den är fulltalig med deltagande av ordföranden.

28 §

Parterna konstaterar att kostnaderna för PSA, inklusive administration, finansieras genom att arbetsgivare inom tillämpningsområdet för PSA-avtalet enligt beslut av Nämnden för statens avtalsförsäkringar (NSA) eller Arbetsgivarverket betalar försäkringstekniskt beräknade premier, vilka bestäms av och inbetalas till SPV enligt förordningen (1997:908) om premier för statens avtalsförsäkringar.

PSA-nämnden skall innan överenskommelser enligt 27 § träffas inhämta synpunkter från SPV i syfte att säkerställa att erforderliga försäkringstekniska beräkningar och redovisning utarbetas av AFA Trygghetsförsäkring samt att säkra informations- och betalningsrutiner etableras mellan SPV och AFA Trygghetsförsäkring samt i förekommande fall med arbetsgivare tillhörande annat anslutet avtalsområde.

---

¹² Se underbilaga 2.

6. Giltighetstid

29 §

Avtalet i denna lydelse gäller från och med den 1 april 2006 med ändringar införda till och med 2015-09-09. Avtalet har en ömsesidig uppsägningstid av sex månader.

För skador som inträffat eller visat sig före den 1 april 2006 gäller tidigare avtal.

Arbetsgivarverket

OFR:s förbundsområden inom det
statliga förhandlingsområdet
sammantagna

Monica Dahlbom

Åsa Erba-Stenhammar

Saco-S

Seko, Service- och kommunikations-
facket

Lena Emanuelsson

Lars Johansson

Underbilaga 1

Arbetsgivare som tillhör det statliga avtalsområdet genom ett icke-obligatoriskt medlemskap i Arbetsgivarverket per den 2015-09-09

LFV Holding AB

NUAC HB

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Uppsala Monitoring Centre (UMC)

Ericastiftelsen

Hjälpmiddelsinstitutet

Stiftelsen Ájtte, Svenskt fjäll- och samemuseum

Kungliga Akademien för de fria konsterna

Stiftelsen Dansmuseifonden

Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem

Stiftelsen Tekniska museet

Stiftelsen Thielska galleriet

Stiftelsen Nordiska museet

Business Sweden (Sveriges export- och investeringsråd/Business Sweden)

Sveriges civilförsvarsförbund

Stiftelsen Stockholms internationella fredsforskningsinstitut¹³

Linköpings universitet Holding AB

Stiftelsen Högskolan i Jönköping och dess bolag

---

¹³ För vissa arbetstagare.

Chalmers tekniska högskola AB

Swedesurvey AB

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Underbilaga 2**Arbetsgivare som enligt 27 § tredje stycket får personskadeärenden
prövade av PSA-nämnden**

Kungliga Hovstaterna

Riksdagen och dess myndigheter